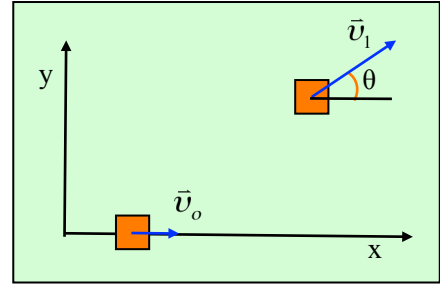

Η μεταβολή της 76

Σε λείο οριζόντιο επίπεδο κινείται με σταθερή ταχύτητα $v_0=1\text{m/s}$ ένα σώμα μάζας 2kg στην διεύθυνση x , όπως στο σχήμα. Σε μια στιγμή ασκείται πάνω του μια σταθερή οριζόντια δύναμη F (κατά μέτρο και κατεύθυνση), με αποτέλεσμα μετά από 3s το σώμα να έχει ταχύτητα μέτρου $v_1=5\text{m/s}$ η οποία σχηματίζει γωνία θ με την διεύθυνση x , όπου $\eta\mu\theta=0,6$ και $\sigma\upsilon\nu\theta=0,8$.

- i) Να βρεθεί η μεταβολή της ορμής του σώματος Δp_x και Δp_y , στις διευθύνσεις των αξόνων x και y στο παραπάνω χρονικό διάστημα, καθώς και η συνολική μεταβολή της ορμής του σώματος
- ii) Να βρεθεί η κατεύθυνση και να υπολογιστεί το μέτρο της ασκούμενης δύναμης F .
- iii) Να υπολογισθεί το έργο της δύναμης στο παραπάνω χρονικό διάστημα.
- iv) Ποια η στιγμιαία ισχύς P_0 της δύναμης στην αρχική θέση; Στην τελική θέση η ισχύς της δύναμης είναι μεγαλύτερη, μικρότερη ή ίση με την ισχύ P_0 ;

Απάντηση:

- i) Στο διπλανό σχήμα έχουν σχεδιαστεί τα διανύσματα της αρχικής και της τελικής ορμής (η οποία έχει αναλυθεί σε δυο συνιστώσες στους άξονες x και y). Για τα μέτρα τους έχουμε:

$$p_0 = mv_0 = 2 \cdot 1 \text{kgm/s} = 2 \text{kgm/s} \text{ και}$$

$$p_1 = mv_1 = 2 \cdot 5 \text{kgm/s} = 10 \text{kgm/s}$$

Οπότε για τις μεταβολές της ορμής στους δυο άξονες, θα έχουμε:

$$\Delta p_x = p_{1x} - p_0 = p_1 \cdot \sigma\upsilon\nu\theta - p_0 = 10 \cdot 0,8 \text{kgm/s} - 2 \text{kgm/s} = 6 \text{kgm/s}$$

$$\Delta p_y = p_{1y} - 0 = p_1 \cdot \eta\mu\theta = 10 \cdot 0,6 \text{kgm/s} = 6 \text{kgm/s}$$

Ενώ η συνολική μεταβολή της ορμής, έχει μέτρο:

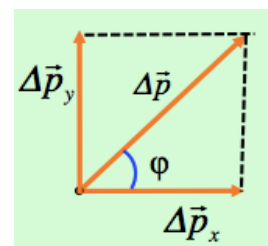
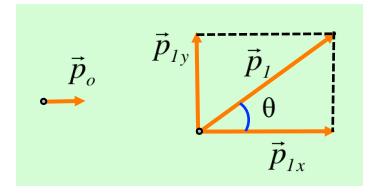
$$\Delta p = \sqrt{(\Delta p_x)^2 + (\Delta p_y)^2} = \sqrt{6^2 + 6^2} \text{kgm/s} = 6\sqrt{2} \text{kgm/s}$$

Ενώ η διεύθυνσή της σχηματίζει γωνία $\varphi=45^\circ$ με την διεύθυνση x , αφού το σχηματιζόμενο παραλληλόγραμμο (βλέπε σχήμα) είναι τετράγωνο.

- ii) Από το γενικευμένο νόμο του Νεύτωνα έχουμε:

$$\vec{F} = \frac{\Delta \vec{p}}{\Delta t}$$

Πράγμα που σημαίνει ότι η ασκούμενη οριζόντια δύναμη έχει την κατεύθυνση του διανύσματος $\Delta \vec{p}$ σχηματίζει δηλαδή και η δύναμη γωνία 45° με την διεύθυνση x , έχοντας μέτρο:

$$F = \frac{\Delta p}{\Delta t} = \frac{6\sqrt{2}}{3} N = 2\sqrt{2} N$$

iii) Εφαρμόζουμε το θεώρημα μεταβολής της κινητικής ενέργειας για το σώμα, μεταξύ αρχικής και τελικής θέσης και λαμβάνοντας υπόψη ότι το βάρος και η κάθετη αντίδραση του επιπέδου είναι δυνάμεις κατακόρυφες, συνεπώς κάθετες στην μετατόπιση και δεν παράγουν έργο, έχουμε:

$$K_{\tau} - K_{\alpha} = W_F \rightarrow$$

$$W_F = \frac{1}{2} m v_1^2 - \frac{1}{2} m v_0^2 = \frac{1}{2} \cdot 2 \cdot 5^2 J - \frac{1}{2} \cdot 2 \cdot 1^2 J = 24 J$$

iv) Για την στιγμιαία ισχύ μιας δύναμης έχουμε:

$$P = \frac{\Delta W_F}{\Delta t} = \frac{F \cdot \Delta x \cdot \sigma \nu \alpha}{\Delta t} = F \cdot v \cdot \sigma \nu \alpha$$

όπου F το μέτρο της δύναμης και v το μέτρο της ταχύτητας τη στιγμή αυτή.

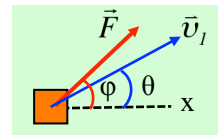
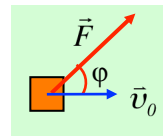
Στην αρχική θέση η γωνία μεταξύ δύναμης και ταχύτητας είναι $\varphi=45^\circ$ οπότε παίρνουμε:

$$P_0 = F \cdot v_0 \cdot \sigma \nu \nu \varphi = 2\sqrt{2} \cdot 1 \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} W = 2W \quad (1)$$

Στην τελική θέση, η κατάσταση είναι αυτή που φαίνεται στο διπλανό σχήμα. Η δύναμη σχηματίζει γωνία φ με την διεύθυνση x, ενώ η ταχύτητα γωνία θ . Αλλά τότε η γωνία μεταξύ ταχύτητα και δύναμης είναι ίση με $\varphi-\theta$. Έτσι για την στιγμιαία ισχύ θα έχουμε:

$$P_1 = F \cdot v_1 \cdot \sigma \nu \nu (\varphi - \theta) \quad (2)$$

Αν συγκρίνουμε τις (1) και (2) βλέπουμε ότι έχουμε την ίδια δύναμη, αλλά $v_0 < v_1$ και $\sigma \nu \nu \varphi < \sigma \nu \nu (\varphi - \theta)$, αφού στο πρώτο τεταρτημόριο η συνάρτηση του συνημιτόνου είναι φθίνουσα (αν για δύο γωνίες α και β ισχύει $\alpha < \beta$, τότε $\sigma \nu \alpha > \sigma \nu \beta$). Συνεπώς και $P_0 < P_1$ ή αν προτιμάτε $P_1 > P_0$.

dmargaris@gmail.com